

Sygn. akt I ACa 1123/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Fijałkowska
Sędziowie:	SA Mikołaj Tomaszewski /spr./ SA Jan Futro
Protokolant:	st.sekr.sąd. Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. W.**

przeciwko **Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora Zakładu (...) w P. oraz Dyrektora Zakładu (...) w G. W..**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 30 lipca 2013 r., sygn. akt XII C 2274/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Mikołaj Tomaszewski Elżbieta Fijałkowska Jan Futro

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 lipca 2013r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo M. W. przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora Zakładu (...) w P. i Dyrektora Zakładu (...) w G. W.. o zapłatę 250.000zł z ustawowymi odsetkami.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że wyrokiem z 29 kwietnia 2005 r., sygn. akt III Nk 1/04 Sąd Rejonowy w Łowiczu orzekł o umieszczeniu - nieletniego wówczas - powoda M. W. (ur. (...)) w zakładzie poprawczym, warunkowo zawieszając wykonanie tego środka na okres 3 lat próby. Postanowieniem z 4 listopada 2005 r., sygn. akt

III Nw 9/05 Sąd Rejonowy w Łowiczu odwołał warunkowe zawieszenie tego środka i zarządził umieszczenie powoda w zakładzie poprawczym.

W wykonaniu tego orzeczenia powód został umieszczony w Zakładzie (...) w B., gdzie przebywał w okresie od(...) r. do (...)r., skąd następnie został przeniesiony do Zakładu (...) w P., gdzie przebywał okresie od (...)r. do (...)

W dniu (...) powód uczestniczył w buncie w Zakładzie (...) przy ul. (...) w P., powodując pożar budynku i zniszczenie mienia tej jednostki.

W związku z buntem Prokuratura Rejonowa P.- (...) wszczęła postępowanie przygotowawcze o sygn. akt 1 Ds 3633/09. Wobec powoda został zastosowany środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. W związku z tym postępowanie wykonawcze dotyczące wykonania środka poprawczego zostało postanowieniem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 11 września 2009 r. zawieszono. Powód był tymczasowo aresztowany w okresie od (...)r. do (...) r. Został osadzony w Areszcie Śledczym w Ś., gdzie w okresie od (...)r. do (...) r. wprowadzono mu do wykonania karę 3 miesięcy pozbawienia wolności wymierzoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt II K 165/07. Wyrokiem tym Sąd Rejonowy w Łowiczu uznał powoda za winnego przestępstwa z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i za to wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności. W związku z zastosowaniem wobec powoda tymczasowego aresztowania postanowieniem z 11 września 2009 r. Sąd Rejonowy w Łowiczu zawiesił postępowanie wykonawcze, dotyczące wykonania środka poprawczego.

Wyrokiem z 29 czerwca 2010 r., sygn. akt III K 88/10 Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu uznał powoda za winnego tego, że w dniu (...) r. w Zakładzie (...) przy ul. (...) w P. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami spowodował zdarzenie zagrażające zdrowiu i życiu wielu osób, mające postać pożaru w ww. budynku oraz zniszczenie mienia znacznej wartości w łącznej wysokości 329.660,75 zł na szkodę Skarbu Państwa - Zakładu (...) w P. tj. przestępstwa z art. 163 § 1 pkt 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrokiem z 10 listopada 2010 r., sygn. akt IV Ka 1664/10 Sąd Okręgowy w Poznaniu po rozpoznaniu m.in. apelacji powoda, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. W dniu 29 czerwca 2010 r. Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu uchylił tymczasowe aresztowanie powoda.

Postanowieniem z 29 czerwca 2010 r., sygn. akt III Nw 9/05 Sąd Rejonowy w Łowiczu podjął zawieszono postępowanie wykonawcze dotyczące środka poprawczego oraz sporządził nakazy zatrzymania i osadzenie powoda w zakładzie poprawczym.

Po uchyleniu tymczasowego aresztowania powód został tego samego dnia ((...)) zatrzymany i umieszczony w Zakładzie (...) w P., gdzie przebywał do (...)

Powód po osadzeniu w Zakładzie (...) w P. został umieszczony w izbie przejściowej, co było zgodne ze standardową procedurą i miało na celu zdiagnozowanie stanu jego zdrowia, stanu psychicznego oraz było powodowane względami bezpieczeństwa, aby nie doprowadzić do ewentualnego rozpowszechnienia się w jednostce za pośrednictwem nowo przetransportowanej osoby potencjalnych infekcji lub chorób.

Bezpośrednio po osadzeniu w Zakładzie (...) w P. psycholog tej jednostki w dniu (...)r. sprawdziła samopoczucie powoda w izbie przejściowej, zaś w dniu (...) odebrała od niego list.

Podczas osadzenia w Zakładzie (...) w P. powód nie był umieszczony w izolatce, natomiast jednokrotnie (pierwszego dnia pobytu) został wobec niego zastosowany środek przymusu bezpośredniego z uwagi na agresywne zachowanie wobec strażników, spowodowane niezadowolaniem z osadzenia w zakładzie poprawczym i oczekiwaniem, że po uchyleniu tymczasowego aresztowania wyjdzie na wolność. Ze zdarzenia został sporządzony protokół, powód został poddany oględzinom lekarskim, jak również poinformowany o możliwości złożenia skargi. Takiego środka powód nie złożył.

Podczas pobytu w Zakładzie (...) w P. powód nie składał żadnych skarg na warunki bytowe, ani pracowników tej jednostki, ani na opiekę medyczną.

Izba przejściowa, w której powód został umieszczony, posiada warunki zbliżone do pomieszczenia mieszkalnego. Jest wyposażona w łóżko, szafkę, a toaleta i prysznic są w korytarzu. Dostęp do toalety i prysznic następuje po zgłoszeniu takiej potrzeby strażnikowi za pomocą przycisku sygnalizacyjnego. To, że wychowanek nie może korzystać z łazienki podyktowane jest przede wszystkim zasadami bezpieczeństwa, tj. chęcią uniknięcia możliwości samookaleczenia się, czy autoagresji. Może zdarzyć się, że strażnik ze względu na wykonywanie w danej chwili jakiejś czynności podejdzie do osadzonego po 3, 4, czy 10 minutach. Powód podczas pobytu w Zakładzie (...) w P. nie zgłaszał takiej sytuacji, aby uniemożliwiono mu załatwienie potrzeb fizjologicznych. W łazience każdy osadzony ma zachowaną intymność.

Powód zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w Łowiczu z 29 czerwca 2010 r. o podjęciu postępowania wykonawczego zażaleniem, w którym zarzucił, że zgodnie z art. 92 § 1 u.p.n. w związku z jego osadzeniem w zakładzie karnym postępowanie powinno być umorzono. Postanowieniem z 19 lipca 2010 r., sygn. akt III Nw 9/05 Sąd Rejonowy w Łowiczu odrzucił zażalenie powoda wskazując, że art. 92 § 1 u.p.n. nie ma zastosowania, gdyż umieszczenie w zakładzie poprawczym zostało zarządzone postanowieniem z 4 listopada 2005 r., czyli przed wymierzeniem nieletniemu kary pozbawienia wolności. Na skutek zażalenia powoda na to postanowienie Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z 8 grudnia 2010 r., sygn. akt V Kzw 1141/10 uchylił postanowienie z 19 lipca 2010 r., o odrzuceniu zażalenia oraz na podstawie art. 92 § 2 u.p.n. umorzył postępowanie w przedmiocie wykonania środka poprawczego w sprawie III Nw 9/05 Sądu Rejonowego w Łowiczu.

Pismem z (...)r. Dyrektor Zakładu (...) w P. zwrócił się do sądu rodzinnego o zatwierdzenie przeniesienia powoda do zakładu poprawczego o wzmożonym nadzorze wychowawczym, tj. Zakładu (...) w G. W.. Postanowieniem z 30 czerwca 2010 r., sygn. akt IV Nm 402/10 sędziego rodzinnego w Sądzie Rejonowym Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu zatwierdził przeniesienie, natomiast postanowieniem z 6 października 2010 r., sygn. akt V Kzw 1357/10 Sąd Okręgowy w Poznaniu po rozpoznaniu zażalenia nieletniego utrzymał to postanowienie w mocy.

Po przyjęciu w dniu (...) r. do Zakładu (...) w G. W.. powód został zapoznany z prawami i obowiązkami wychowanka, regulaminem i zasadami pobytu w jednostce oraz regulaminem izby przejściowej. Nadto w dniu (...) r. pedagog przeprowadził z nim wstępną rozmowę adaptacyjną, dotyczącą środowiska rodzinnego, nauki, trudności wychowawczych, jak również sformułował wnioski i zalecenia, dotyczące dalszej współpracy z powodem. Podczas rozmowy powód wskazał m.in., że od około roku nie utrzymuje kontaktu z matką z powodu nadużywania przez nią alkoholu.

W dniach od(...)r. psycholog w Zakładzie (...) w G. W.. przeprowadziła z powodem wywiad podmiotowy (autoanamnezę) oraz rozmowy m.in. na temat planów perspektywicznych. Powód wskazał podczas rozmów m.in. że nie nawiązał kontaktu z matką. Psycholog stwierdziła u niego depryzację potrzeb emocjonalnych i poczucie braku zainteresowania ze strony matki. Kolejne rozmowy z powodem psycholog odbyła w dniu(...)r. i (...)r.

W trakcie pobytu powoda w Zakładzie (...) w G. W.. matka powoda nie odwiedzała go.

Podczas pobytu w Zakładzie (...) w G. W.. powód został początkowo umieszczony w izbie przejściowej. Stan izby przejściowej był dobry i zgodny z obowiązującymi przepisami. W pomieszczeniach było ciepło, czysto, izba była wyposażona w standardowe artykuły. Były tam też przybory do pisania i gazety. W dniu(...) r. powód został przydzielony do grupy wychowawczej. Powód miał zapewnioną opiekę medyczną i psychologiczną. Przyjęcia przez lekarza następowały w dniu zgłoszenia takiej potrzeby, jedynie wizyty u lekarzy specjalistów były umawiane i wymagały oczekiwania. W czasie pobytu powód nie składał żadnych skarg, ani na warunki bytowe, ani na pracowników zakładu; nie sprawiał żadnych problemów wychowawczych, był spokojny, nie uczestniczył w żadnych incydentach z innymi wychowankami. W czasie osadzenia w Zakładzie (...) w G. W.. powód nie był umieszczony w izolatce. Od samego początku, już podczas badań wstępnych w dniu(...) r. powód zgłaszał dolegliwości ze stawami i kręgosłupem, w tym deformację stawów rąk, co znalazło odzwierciedlenie w dokumentacji medycznej. Był w związku z tym w

dniu (...) r. konsultowany z ortopedą, który zlecił odpowiednie badania (m.in. rezonans magnetyczny kręgosłupa szyjnego). Badanie to zostało wykonane w dniu (...) r. a jego wyniki przekazane powodowi w dniu (...) r. w związku ze zwolnieniem go z ośrodka z chwilą ukończenia (...) lat. Nadto przeprowadzono badania krwi ((...) (...), (...), morfologię). W okresie osadzenia powód był 2 razy przeziębiony i w każdym wypadku otrzymał pomoc lekarską a po leczeniu farmakologicznym dolegliwości ustąpiły. Nadto powód w dniu (...) r. był konsultowany psychiatrycznie.

Dyrektor Zakładu (...) w G. W.. pismem z (...) r. zwrócił się do Aresztu Śledczego w Ś. o podanie informacji dotyczących odbywanej przez powoda kary pozbawienia wolności.

Po otrzymaniu w dniu (...) informacji odbyciu w okresie od (...) do (...)r. kary pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt II K 165/07 Dyrektor Zakładu (...) w G. W.. pismem z 21 lipca 2010 r. zwrócił się do Sądu Rejonowego w Łowiczu o rozważenie zasadności pobytu nieletniego w zakładzie poprawczym wskazując na treść art. 92 § 2 u.p.n. Pismem z 11 sierpnia 2010 r. (data wpływu 10 sierpnia 2010 r.) Sąd Rejonowy w Łowiczu poinformował, że w niniejszej sprawie art. 92 u.p.n. nie znajduje zastosowania.

Telegramem z (...) r. Komenda Miejska Policji w Ł. zawiadomiła Zakład (...) w G. W.. o śmierci matki powoda w dniu (...) r. oraz zwróciła się z prośbą o poinformowanie o tym powoda. Po poinformowaniu przez Dyrektora o śmierci matki powód zwrócił się do sądu rodzinnego o wyrażenie zgody na przepustkę okolicznościową w związku z pogrzebem matki. Pismo powoda zostało w dniu (...) r. przekazane przez administrację zakładu poprawczego faksem Sądowi Rejonowemu w Łowiczu. Nadto, pismem z (...) r. Dyrektor Zakładu (...) w G. W.. zwrócił się do Sądu Rejonowego w Łowiczu o nadesłanie opinii w kwestii udzielenia powodowi przepustki okolicznościowej w celu uczestniczenia w pogrzebie. Pismem z (...)r. (data wpływu (...) r.) Sąd Rejonowy w Łowiczu poinformował o wyrażeniu zgody na udzielenie przepustki okolicznościowej w celu uczestniczenia w uroczystościach pogrzebowych.

Dyrektor Zakładu (...) w G. W.. nie udzielił powodowi przepustki dozorowanej na dzień(...), kiedy odbywał się pogrzeb, natomiast udzielił jej na dzień (...) od godz. 6:00 do 22:00. Tego dnia powód pod dozorem funkcjonariuszy zakładu poprawczego udał się na grób matki, umożliwiono mu zapalenie znicza i modlitwę a nadto powód spotkał się z najbliższą rodziną.

Przed podjęciem decyzji w kwestii uczestniczenia powoda w uroczystościach pogrzebowych Dyrektor Zakładu (...) w G. W.. skontaktował się z członkami najbliższej rodziny zmarłej matki powoda (w tym jej siostrą), którzy oświadczyli, że nie życzą sobie obecności powoda na pogrzebie, traktując osadzenie powoda w zakładzie poprawczym jako okoliczność wstydlivą. Na decyzję Dyrektora miał też wpływ fakt, iż powód pozostawał do dyspozycji sądu karnego w związku z nadal toczącą się sprawą III K 88/10 dotyczącą udziału w buncie, jak również możliwość podjęcia próby ucieczki z wykorzystaniem pomocy osób ze środowiska z miejsca zamieszkania powoda oraz zamieszkania związanego z uroczystością, tym bardziej, że powód wcześniej nie wracał z przepustek.

Pismem z (...) r. Dyrektor Zakładu (...) w G. W.. poinformował Sąd Rejonowy w Łowiczu, że wyjazd nieletniego w dniu (...) r. był niemożliwy ze względów organizacyjnych, nadto poinformował o udzieleniu przepustki na dzień 9 sierpnia 2010 r. i sposobie jej wykorzystania.

Powód zwrócił się o urlopowanie w okresie od (...) r. do (...)r. Sąd Rejonowy w Łowiczu wyraził zgodę, natomiast nie wyraził zgody Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu wskazując, że powód został nieprawomocnie skazany na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Po zaskarżeniu przez powoda wyroku III K 88/10 Sąd Okręgowy w Poznaniu pismem z (...)r. również nie wyraził zgody na udzielenie powodowi przepustki, bądź urlopu (IV Ka 1664/10).

Dyrektor Zakładu (...) w G. W.. udzielił powodowi na dzień (...)r. przepustki dozorowanej. Miała ona na celu załatwienie spraw związanych z zadłużonym mieszkaniem najmowanym przez powoda od (...)w Ł. oraz rentą rodzinną w (...)

Pismem z 27 lipca 2010 r. powód złożył skargę do Ministra Sprawiedliwości, w której podważał umieszczenie go w zakładzie poprawczym wskazując na treść art. 92 § 2 u.p.n. Skarga została załatwiona negatywnie. Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi, któremu skarga została przekazana, stwierdził, że art. 92 § 2 u.p.n. nie ma w sprawie nieletniego zastosowania, ponieważ wyrok Sądu Rejonowego w Łowiczu z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt II K 165/07 skazujący powoda na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności zapadł już po odwołaniu warunkowego zawieszenia środka poprawczego i umieszczeniu powoda w zakładzie poprawczym, co nastąpiło postanowieniem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 4 listopada 2005 r.

Podczas pobytu w Zakładzie (...) w G. W.. powód nie sprawiał problemów wychowawczych, otrzymał 8 wniosków nagrodowych i żadnych wniosków dyscyplinarnych.

W dniu (...) r. powód, w związku z ukończeniem (...) lat, został zwolniony z Zakładu (...) w G. W..

Postanowieniem z 18 kwietnia 2011 r., sygn. akt III K 88/10 Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu nie uwzględnił wniosku powoda o zaliczenie pobytu w zakładzie poprawczym od (...)r. do (...) r. na poczet kary 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem z(...)

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy po dokonaniu oceny dowodów wskazał, że powód domagał się zasądzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek naruszenia jego dóbr osobistych w postaci wolności, godności, nietykalności osobistej i zdrowia w wyniku bezprawnego osadzenia w zakładzie poprawczym w okresie od (...) r. do (...) r. w warunkach, które nie spełniały wymagań higieniczno-sanitarnych, z pozbawieniem prawa do realnej opieki medycznej i psychologicznej oraz poddaniem poniżającemu traktowaniu (biciu, lżeniu, umieszczaniu w celach izolacyjnych, uniemożliwianiu załatwienia potrzeb fizjologicznych).

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż samo stosowanie wobec powoda środka poprawczego nie było bezprawne, natomiast przytoczone twierdzenia o naruszeniu dóbr osobistych nie zostały udowodnione, bądź też powód nie doznał krzywdy.

Podstawę prawną powództwa stanowił art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 § 1 k.c.

Odpowiedzialność pozwanego w niniejszej sprawie mogła więc wynikać tylko z zachowania bezprawnego i zawnionego.

Przechodząc do oceny poszczególnych zdarzeń, z którymi powód wiązał odpowiedzialność pozwanego za naruszenie jego dóbr osobistych należy wskazać, co następuje.

Umieszczenia powoda w zakładzie poprawczym w okresie od (...)r. do (...)r. nie można zakwalifikować jako naruszenia jego dobra osobistego w postaci wolności osobistej, skutkującego odpowiedzialnością pozwanego, ponieważ nie było ono bezprawne. Zgodnie z § 41 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1359 ze zm.), powoływane poniżej jako „rozp.”, dyrektor zakładu jest obowiązany przyjąć nieletniego do zakładu na podstawie: prawomocnego orzeczenia o umieszczeniu w zakładzie, nakazu przyjęcia i skierowania lub przeniesienia do zakładu. Takimi dokumentami dysponował Dyrektor Zakładu (...) w P. i Dyrektora Zakładu (...) w G. W.. Nie ma też podstaw do stwierdzenia, że po uchyleniu tymczasowego aresztowania w dniu (...) r. postępowanie wykonawcze dotyczące środka poprawczego powinno być na podstawie art. 92 u.p.n. umorzone a powód powinien być zwolniony z uwagi na odbycie w okresie od (...)r. do (...)r. kary 3 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt II K 165/07.

Zgodnie z art. 92 § 1 u.p.n., jeżeli sprawca, wobec którego orzeczono umieszczenie w zakładzie poprawczym, został skazany na karę pozbawienia wolności, wykonuje się karę pozbawienia wolności. Stosownie do § 2 tego przepisu, sąd rodzinny umarza postępowanie w przedmiocie wykonania środka poprawczego po otrzymaniu zawiadomienia o osadzeniu nieletniego w zakładzie karnym. Sąd Okręgowy oceniając kwestię bezprawności osadzenia powoda nie

był związany postanowieniem Sądu Okręgowego w Łodzi z 8 grudnia 2010 r., sygn. akt V Kzw 1141/10 i był władny samodzielnie ocenić, czy zachodziły podstawy do umorzenia postępowania wykonawczego i zwolnienia powoda z zakładu poprawczego. Sąd Okręgowy nie podziela wykładni zaprezentowanej w uzasadnieniu tego postanowienia, jakoby pojęcie „osadzenia w zakładzie karnym”, użyte w art. 92 § 2 u.p.n., obejmowało każde rzeczywiste pozbawienie wolności nieletniego, w wyniku którego został on osadzony w zakładzie karnym, w tym tymczasowe aresztowanie. Przepis ten winien być interpretowany w powiązaniu z § 1, w którym jest mowa o skazaniu na karę pozbawienia wolności (i to prawomocnym, gdyż tylko takie może skutkować osadzeniem w zakładzie karnym w celu jej odbycia). Dopiero po prawomocnym skazaniu na karę pozbawienia wolności podlega ona wykonaniu i dopiero po otrzymaniu zawiadomienia o osadzeniu nieletniego w zakładzie karnym, w związku z wykonywaniem prawomocnie orzeczonej kary, a nie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, sąd rodzinny władny jest umorzyć postępowanie w przedmiocie wykonania środka poprawczego. Nie można uznać, iżby przez „osadzenie w zakładzie karnym” należało rozumieć również tymczasowe aresztowanie. Może się bowiem zdarzyć sytuacja, gdy w postępowaniu, w którym zastosowano ten środek zapadnie wyrok uniewinniający, a wówczas nie ulega wątpliwości, że bez przeszkód będzie można nadal stosować środek poprawczy. Może też zdarzyć się sytuacja, że prowadząc rozprawę sąd karny uchyli tymczasowe aresztowanie, a proces będzie się toczył jeszcze kilka lat. Wówczas jako całkowicie chybione należałoby ocenić stanowisko, iż pobyt nieletniego oskarżonego w areszcie, który np. został osadzony w zakładzie poprawczym za zabójstwo, musiałby oznaczać konieczność wypuszczenia go na wolność i wydanie niezwłocznie postanowienia o umorzeniu postępowania poprawczego. Konkludując, samo zastosowanie wobec powoda tymczasowego aresztowania (w związku z postępowaniem 1 Ds 3633/09 Prokuratury Rejonowej P.- (...) a następnie III K 88/10 Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu) i umieszczenie go w dniu 19 sierpnia 2009 r. w Areszcie Śledczym w Ś. nie mogło skutkować umorzeniem postępowania wykonawczego w przedmiocie wykonania środka poprawczego. Takiego skutku nie mogło jednak również odnieść wprowadzenie powodowi w okresie od (...) r. do (...) r. do wykonania kary 3 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt II K 165/07. Art. 92 u.p.n. nie ma do takiej sytuacji zastosowania, gdyż umieszczenie powoda w zakładzie poprawczym zostało zarządzone postanowieniem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 4 listopada 2005 r., sygn. akt III Nw 9/05 a faktyczne umieszczenie w Zakładzie (...) w B. nastąpiło (...)r., czyli przed wymierzeniem powodowi kary 3 miesięcy pozbawienia wolności wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt II K 165/07. W związku z zastosowaniem wobec powoda tymczasowego aresztowania postępowanie wykonawcze, dotyczące wykonania środka poprawczego, było zawieszona od (...) r. do (...) r. Art. 92 u.p.n., regulujący zasadę wykonywania dwóch różnych prawomocnych wyroków ma zaś zastosowanie przed rozpoczęciem ich wykonywania, stąd brak jest podstaw do jego zastosowania, gdy rozpoczęto już wykonywanie środka poprawczego. Reasumując, nie było podstaw do umorzenia postępowania III Nw 9/05 Sądu Rejonowego w Łowiczu na podstawie art. 92 § 2 u.p.n., co powoduje, że umieszczenie powoda w zakładzie poprawczym w okresie od(...) r. do(...) r. było zgodne z prawem.

Nie może też skutkować odpowiedzialnością pozwanego przeniesienie powoda z Zakładu (...) w P. do Zakładu (...) w G. W.. o wzmocnionym nadzorze wychowawczym. Zgodnie z § 39 ust. 1 rozp., przeniesienie wychowanka do innego zakładu może nastąpić ze względów wychowawczych lub organizacyjnych na wniosek sądu rodzinnego, dyrektora zakładu, wychowanka lub jego rodziców (opiekunów), skierowany do Ministerstwa Sprawiedliwości. W niniejszej sprawie zachodziły takie podstawy, bowiem powód czynnie uczestniczył w buncie wychowanków w Zakładzie (...) przy ul. (...) w P. w dniu (...) r., za co został skazany wyrokiem z (...) r., sygn. akt III K 88/10 Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu. Podczas poprzedniego pobytu w tej jednostce powód zabiegał też o aprobatę silniejszych kolegów, przybierał pozę „doświadczonego wychowanka”, ujawniał sympatie dla podkultury więziennej. Nadto w okresie od (...)r. do (...) r. przebywał w areszcie śledczym, gdzie te negatywne elementy mogły ulec wzmocnieniu.

Mogło to utrudnić normowanie sytuacji wychowawczej i proces resocjalizacji powoda, stąd zasadne było jego przeniesienie do zakładu o wzmocnionym nadzorze wychowawczym, nie zaś dalszy pobyt w zakładzie półotwartym, w którym zresztą wcześniej powód uczestniczył w buncie. Nadmienić należy, że postanowieniem z 30 czerwca 2010 r., sygn. akt IV Nm 402/10 sędzia rodzinny w Sądzie Rejonowym Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu zatwierdził

przeniesienie powoda, natomiast postanowieniem z 6 października 2010 r., sygn. akt V Kzw 1357/10 Sąd Okręgowy w Poznaniu po rozpoznaniu zażalenia nieletniego utrzymał to postanowienie w mocy.

Jeśli chodzi o niewyrażenie zgody na przepustkę okolicznościową w dniu (...) r. z uwagi na śmierć matki powoda stwierdzić należy, że zachowanie to nie było bezprawne, a nadto powód nie wykazał, aby w jego rezultacie doznał krzywdy. Zgodnie z § 68 ust. 1 pkt 4 rozp., pierwsza przepustka może być udzielona wychowankowi zakładu o wzmożonym nadzorze wychowawczym po upływie 5 miesięcy pobytu w zakładzie. Stosownie jednak do ust. 2, w przypadkach losowych dyrektor zakładu może udzielić przepustki wychowankowi przed upływem tego terminu - w takim przypadku wychowanek zakładu o wzmożonym nadzorze wychowawczym korzysta z przepustki pod opieką pracownika. Jak wynika z tych przepisów, udzielenie przepustki jest fakultatywne. W niniejszej sprawie istniały ważne powody do odmowy udzielenia powodowi przepustki celem uczestniczenia w pogrzebie matki w dniu (...) r. Powód pozostawał wówczas do dyspozycji sądu karnego w związku z nadal toczącą się sprawą III K 88/10, dotyczącą udziału w buncie, została mu nieprawomocnie wymierzona kara 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, która mogła go skłaniać do ucieczki lub ukrycia się. Nadto, powód udawałby się w swoje miejsce zamieszkania, gdzie mógł skorzystać z pomocy innych osób ze swojego środowiska, korzystając ponadto z zamieszkania związanego z uroczystością pogrzebową. Wreszcie też okolicznością istotną był sprzeciw najbliższej rodziny zmarłej matki powoda (w tym jej siostry) co do obecności powoda na pogrzebie. Ponadto, odmowa udzielenia przepustki nie skutkowałą doznaniem przez powoda krzywdy. Wskazać bowiem należy, co przyznał sam powód w rozmowach z psychologiem i pedagogiem, że od dłuższego czasu nie utrzymywał kontaktu z matką z powodu nadużywania przez nią alkoholu, nie nawiązał z nią dobrego kontaktu, nie mając w tym względzie silniejszych potrzeb emocjonalnych. Obecne twierdzenia o poczuciu krzywdy jawią się zatem jako sformułowane jedynie na użytek niniejszego procesu. Ponadto, jakkolwiek Dyrektor Zakładu (...) w G. W.. nie udzielił powodowi przepustki dozorowanej na dzień (...)r., kiedy odbywał się pogrzeb, to jednak udzielił jej na dzień (...) r. od godz. 6:00 do 22:00. Tego dnia powód pod dozorem funkcjonariuszy zakładu poprawczego udał się na grób matki, umożliwiono mu zapalenie znicza i modlitwę a nadto powód spotkał się z najbliższą rodziną. Nie może być zatem mowy o tym, by w rezultacie nieudzielenia przepustki w dniu (...) r. powód doznał krzywdy.

Jeżeli chodzi o brak pomocy psychologicznej, to twierdzenia powoda nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy. W dniach od (...) r. psycholog w Zakładzie (...) w G. W.. przeprowadziła bowiem z powodem wywiad podmiotowy oraz rozmowy m.in. na temat jego planów na przyszłość. Kolejne rozmowy z powodem psycholog odbyła w dniu (...)r. i (...)r., stąd nie sposób przyjąć, by powód nie był objęty pomocą psychologiczną. Zresztą powód nawet nie próbował wywodzić, aby w rezultacie domniemanej niedostatecznej opieki psychologicznej doznał jakichkolwiek trwałych, negatywnych następstw w zakresie jego zdrowia psychicznego.

Jeżeli chodzi o brak opieki medycznej, twierdzenia powoda w tym zakresie były kontrfaktyczne. Z ustaleń faktycznych wynika, że pozwany zapewnił powodowi pełną opiekę zdrowotną. Powód został poddany badaniom wstępnym w dniu (...), podczas których zgłosił dolegliwości ze stawami i kręgosłupem, w tym deformację stawów rąk. Był w związku z tym w dniu (...) r. konsultowany z ortopedą, który zlecił odpowiednie badania (m.in. rezonans magnetyczny kręgosłupa szyjnego). Badanie to zostało wykonane w dniu (...)r. a jego wyniki przekazane powodowi w dniu (...) r. w związku ze zwolnieniem go z ośrodka z chwilą ukończenia (...) lat. Nadto przeprowadzono badania krwi (...) (...), (...), morfologię). W okresie osadzenia powód był 2 razy przeziębiony i w każdym wypadku otrzymał pomoc lekarską a po leczeniu farmakologicznym dolegliwości ustąpiły. Nadto powód w dniu (...)r. był konsultowany psychiatrycznie. Nie można zatem podzielić zarzutu powoda, jakoby jego dobro osobiste w postaci zdrowia zostało naruszone. Wypada nadmienić, że powód korzystał z pomocy lekarzy specjalistów i wysoce specjalistycznych badań, tymczasem w warunkach wolnościowych oczekiwanie na konsultację ortopedyczną finansowaną przez NFZ wynosi nierzadko przynajmniej 3 miesiące, nie wspominając o rezonansie magnetycznym, na które to badanie są ustalone stosunkowo niskie limity wykonań. W istocie poziom świadczeń medycznych udzielonych powodowi odbiegał na korzyść od stanu, z jakim stykają się pacjenci na wolności.

Nie znalazły także potwierdzenia w materiale dowodowym twierdzenia powoda o biciu, upokarzaniu go i wywołaniu uszkodzeń ciała, jak również twierdzenia o złym stanie sanitarno-higienicznym izb i łazienek. Same tylko zeznania powoda charakteryzowały się zbyt niską mocą dowodową, aby na ich podstawie poczynić ustalenia w tym zakresie,

tym bardziej, że przeczyły im wiarygodne zeznania przesłuchanych za pozwanego dyrektorów zakładów poprawczych S. D. i K. M.. Ponadto, część twierdzeń powoda okazała się wprost nieprawdziwa. Powód usiłował wywodzić np., że deformacje stawów są wynikiem pobicia go przez funkcjonariuszy pozwanego, tymczasem, jak wykazało postępowanie dowodowe, są one skutkiem samoistnych schorzeń i zwyrodnień występujących u powoda, na które sam zwracał uwagę już podczas badań wstępnych przy przyjęciu do zakładu i które spotkały się z odpowiednią reakcją pozwanego (diagnostyką i konsultacją ortopedyczną). Nie można też uznać za godzące w dobra osobiste powoda umieszczenia go w izbie przejściowej. Było to postępowanie zgodne z prawem. Stosownie do § 44 ust. 1 rozp., po przyjęciu do zakładu nieletniego umieszcza się w izbie przejściowej lub w grupie wychowawczej. Umieszczenie nieletniego w izbie przejściowej może nastąpić na okres nie dłuższy niż 14 dni w celu: poddania go wstępnym badaniom lekarskim, badaniom osobopoznawczym i zabiegom higieniczno-sanitarnym, przeprowadzenia wstępnej rozmowy adaptacyjnej, przygotowania planu indywidualnych oddziaływań resocjalizacyjnych, utrzymania bezpieczeństwa i porządku w zakładzie, zapobiegania agresji lub dezorganizacji życia w zakładzie (ust. 2 § 44 rozp.). Stosownie do § 44 ust. 4 rozp., izbą przejściową jest wyodrębnione pomieszczenie urządzone w sposób odpowiadający warunkom pomieszczenia mieszkalnego. Jak wynika z wiarygodnych zeznań S. D., umieszczenia powoda po osadzeniu w Zakładzie (...) w P. w izbie przejściowej, miało na celu zdiagnozowanie stanu jego zdrowia, stanu psychicznego oraz było powodowane względami bezpieczeństwa, aby nie doprowadzić do ewentualnego rozpowszechnienia się w jednostce za pośrednictwem nowo przetransportowanej osoby potencjalnych infekcji lub chorób. Jednocześnie zważywszy, że powód opuścił tę jednostkę(...)r. oczywistym jest, że nie przekroczyło 14 dni. Izba przejściowa, w której powód został umieszczony, posiadała przy tym warunki zbliżone do pomieszczenia mieszkalnego. Była wyposażona w łóżko, szafkę, a toaleta i prysznic były na korytarzu, przy czym dostęp do nich był możliwy po zgłoszeniu takiej potrzeby strażnikowi za pomocą przycisku sygnalizacyjnego. Miało to na celu zachowanie bezpieczeństwa, aby wychowankowie nie mieli możliwości samookaleczenia się, czy autoagresji. Powód nie zgłaszał zarzutów ani skarg, aby strażnicy zbyt wolno reagowali na przywołanie. Również podczas pobytu w Zakładzie (...) w G. W.. powód został początkowo umieszczony w izbie przejściowej. Stan tej izby był dobry i zgodny z obowiązującymi przepisami. W pomieszczeniach było ciepło, czysto, izba była wyposażona w standardowe artykuły. Były tam też przybory do pisania i gazety. Następnie w dniu (...)r. powód został przydzielony do grupy wychowawczej. Nie może być zatem mowy, aby w tym zakresie doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, skutkującego odpowiedzialnością pozwanego.

Ubocznie wskazać należy, że w przypadku naruszenia dóbr osobistych zasądzenie zadośćuczynienia ma charakter fakultatywny i od oceny sądu zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie, nawet jeśli spełniona została przesłanka w postaci bezprawności naruszenia dobra osobistego. Prawo cywilne kładzie bowiem nacisk przede wszystkim na naprawienie krzywdy przez zastosowanie środków ochrony niemajątkowej, które są ukierunkowane na usunięcie jej skutków. Wynika to z brzmienia art. 24 k.c., w którym, w razie dokonanego naruszenia dóbr osobistych, wskazuje się przede wszystkim na możliwość żądania, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła niezbędnych czynności, w szczególności złożyła oświadczenie w odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Natomiast możliwość żądania zadośćuczynienia pieniężnego wskazana jest tam jako akcesoryjne, uzupełniające roszczenie, stanowiące formę dodatkowego zrekompensovania krzywdy.

Zważywszy na zgodne z prawem umieszczenie powoda w zakładzie poprawczym w okresie od(...) r. do(...) r., zgodną z prawem i nie skutkującą wyrządzeniem krzywdy odmowę udzielenia przepustki w dniu (...) r., jak również brak wykazania przez powoda pozostałych wymienionych w pozwie naruszeń jego dóbr osobistych, a nadto fakultatywny charakter zadośćuczynienia, Sąd oddalił powództwo.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją powód, który powołując się na naruszenie prawa materialnego w postaci 92 § 2 upn, art. 24 kc w zw. z art. 448 kc i art. 445 § 1 i 2 kc w zw. z art. 444 kc, art. 417 kc, art. 6 kc, naruszenie prawa procesowego w postaci art. 67 § 2 kpc, 217 kpc i 207 kpc, 227 kpc, 233 kpc art. 166 kpc, 167 kpc oraz błędne ustalenia faktyczne wniósł o uchylenie tegoż wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona.

Słusznie zarzuca się w apelacji naruszenie art. 67 § 2 kpc.

Powód powoływał się na fakt bezprawnego pozbawienia wolności w wyniku osadzenia go w zakładzie poprawczym w okresie od (...) do (...), mimo że postępowanie w przedmiocie wykonania środka poprawczego winno zostać umorzone na zasadzie art. 92 § 2 upn.

W związku z tym powód jako statio fisci Skarbu Państwa wskazał także Prezesa Sądu Okręgowego w Łodzi.

Niewątpliwie należało zawiadomić tę jednostkę o niniejszej sprawie jako upoważnioną do działania za Skarb Państwa w sensie materialno prawnym.

Podejmowanie czynności procesowych przez Prokuratorię Generalną, o czym stanowi art. 67 § 2 k.p.c., podlega bowiem wyłącznie na zastępstwie procesowym Skarbu Państwa.

Należy wskazać, że sąd winien z urzędu czuwać nad tym, by w procesie z udziałem Skarbu Państwa brały udział właściwe statio fisci.

Rację ma także skarżący zarzucając naruszenie art. 207 kpc , 217 kpc oraz 227 kpc przez uznanie, że część wniosków dowodowych powoda zawartych w piśmie z 16.07.2013r. podlegała oddaleniu jako spóźniona.

Powód jest pozbawiony wolności i dopiero (...) udzielił pełnomocnictwa radcy prawnemu R. G., a wcześniej występował bez profesjonalnej pomocy prawnej.

Na rozprawie z 5.07.2013r. Sąd Okręgowy udzielił wskazanemu pełnomocnikowi terminu 14 dni na złożenie pisma procesowego precyzującego stanowisko w sprawie.

Takie pismo zawierające twierdzenia o faktach oraz wnioski procesowe , w tym dowodowe, wpłynęło w dniu 20.07.2013r.

Jednocześnie pełnomocnik powoda wniosła o przedłużenie o 1 dzień terminu do złożenia pisma procesowego motywując to brakiem prądu w kancelarii pełnomocnika w dniu(...) (...).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego tak motywowane jednodniowe spóźnienie pełnomocnika powoda w wykonaniu obowiązku nałożonego nań postanowieniem z 5 lipca 2013r. w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy nie zastrzegł żadnego rygору na wypadek uchybienia terminowi, nie dawało Sądowi Okręgowemu podstaw do pominięcia części wniosków zawartych w tym piśmie.

Słuszny jest zarzut naruszenia art. 92 § 2 upn.

W myśl art. 92 upn:

§ 1. Jeżeli sprawca, wobec którego orzeczono umieszczenie w zakładzie poprawczym, został skazany na karę pozbawienia wolności, wykonuje się karę pozbawienia wolności.

§ 2. Sąd rodzinny umarza postępowanie w przedmiocie wykonania środka poprawczego po otrzymaniu zawiadomienia o osadzeniu nieletniego w zakładzie karnym.

Słusznie powołuje się skarżący na treść postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi, który rozpoznał zażalenie powoda na postanowienia Sądu Rejonowego w Łowiczu z 19 lipca 2010r. odrzucające zażalenie powoda na postanowienie tegoż Sądu z (...). o podjęciu zawieszzonego postępowania poprawczego.

Sąd Okręgowy w Łodzi uchylił postanowienie z 19.07.2010r. , przyjął do rozpoznania zażalenie powoda na postanowienie z(...) o podjęciu postępowania w sprawie Nw 9/05 i na podstawie art. 92 § 2 upn umorzył postępowanie w przedmiocie wykonania środka poprawczego w sprawie Sądu Rejonowego w Łowiczu sygn. akt Nw 9/05.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy w Łodzi stwierdził, że Sąd Rejonowy całkowicie pominął w swych rozważaniach art. 92 § 2 upn, który znajdował w sprawie zastosowanie ponieważ pojęcie „osadzenie w zakładzie karnym” jest szersze od skazania na karę pozbawienia wolności.

Nie było potrzeby podejmowania zawieszono postępowania poprawczego, a jeżeli już taka decyzja została wydana, to należało w kolejnym punkcie umorzyć to postępowanie.

W następstwie wadliwego postanowienia z(...) w tym samym dniu nakazano osadzenie powoda w zakładzie poprawczym(k. 171).

W ocenie Sądu Apelacyjnego postanowienie z 10.12.2010r., wydane przez Sąd kompetentny do rozpoznania sprawy wywołanej zażaleniem powoda na postanowienie z (...) o podjęciu zawieszono postępowania poprawczego, którego konsekwencją było osadzenie powoda w zakładach poprawczych w okresie wyżej wskazanym, wiązało orzekające w niniejszej sprawie Sądy co do stwierdzenia braku podstaw do podjęcia postępowania poprawczego i zasadności umorzenia tego postępowania na zasadzie art. 92 § 2 upn.

Sąd Okręgowy w Łodzi orzekł wprawdzie już po zwolnieniu powoda z zakładu poprawczego, lecz stało się tak dlatego, że wcześniej bezpodstawnie (co również przesądziło w postanowieniu z 10.12.2010r.) odrzucono zażalenie powoda na postanowienie z (...) o podjęciu zawieszono postępowania poprawczego.

Powołanie w sentencji postanowienia z 10.12.2010r. art. 92 § 2 upn jako podstawy umorzenia postępowania w przedmiocie wykonania środka poprawczego w sprawie Nw 9/05 Sądu Rejonowego w Łowiczu jednoznacznie wskazuje z jakich przyczyn postępowanie to zostało umorzone.

Orzeczenie to wbrew stanowisku Sądu Okręgowego przesądza bezprawność osadzenia powoda w zakładach poprawczych w istotnym dla sprawy okresie.

Pozbawienie wolności, także w wyniku osadzenia w zakładzie poprawczym, musi mieć podstawę w orzeczeniu sądowym.

Skoro postępowanie poprawcze zostało prawomocnie umorzone na mocy art. 92 § 2 upn, to nie ulega wątpliwości, że ostatecznie nie było podstawy do osadzenia powoda w zakładzie poprawczym.

Inny sąd nie może kontestować zasadności prawomocnego postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania poprawczego i uznać, tak jak Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie, że roszczenie odszkodowawcze powoda jest nieuzasadnione, bowiem orzeczenie w przedmiocie umorzenia postępowania poprawczego było błędne i faktycznie powód został legalnie osadzony w zakładzie poprawczym.

Podobnie sąd rozpoznający sprawę o roszczenia z art. 552 § 2 kpc nie może ustalić, że orzeczenie o umorzeniu postępowania karnego było błędne i z tej przyczyny odmówić zadośćuczynienia.

Należy wskazać, że powód przed dniem(...) był osadzony w zakładzie karnym nie tylko w wyniku zastosowania w stosunku do niego tymczasowego aresztowania.

Wszak powód odbył wówczas także karę 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną w stosunku do niego wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 31.01.2008r. sygn. akt II K 165/07 za przestępstwo popełnione pod koniec grudnia 2006r., czyli w okresie, gdy powód był już stosownie do ustaleń Sądu Okręgowego umieszczony w zakładzie poprawczym(k. 124-125)

Tym bardziej nie budzi wątpliwości zasadność stanowiska Sądu Okręgowego w Łodzi wyrażonego w postanowieniu z 10.12.2010r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego postępowanie poprawcze w stosunku do powoda winno być umorzone najpóźniej z chwilą uzyskania przez Sąd Rejonowy w Łowiczu informacji o wprowadzeniu do wykonania kary orzeczonej wyrokiem z 31.01.2008r.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że pod pojęciem osadzenie nieletniego w zakładzie karnym należy rozumieć także odbycie przez niego kary pozbawienia wolności i to wymierzonej za przestępstwo popełnione przez nieletniego już orzeczeniu o umieszczeniu go w zakładzie poprawczym.

Po uchyleniu w stosunku do powoda tymczasowego aresztowania w dniu (...). winien on na wolności oczekiwać na uprawomocnienie się wydanego w tym dniu wyroku skazującego.

Należy wskazać, że okresu pobytu powoda w zakładach poprawczych po (...) nie zaliczono powodowi na karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem z tej daty.

Przesłanką negatywnego załatwienia wniosku powoda w tym przedmiocie był fakt, że rzeczywiste pozbawienie powoda wolności po (...) nie nastąpiło w związku z postępowaniem karnym w sprawie, w której zapadł wyrok skazujący powoda za udział w buncie w zakładzie poprawczym, co podkreślił Sąd Rejonowy w Poznaniu w postanowieniu z dnia 18.04.2011r. (k. 531 – 533).

Jest to oczywiste choćby z tej przyczyny, że powodowi uchylono w dniu(...) tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec niego w tym postępowaniu karnym.

Wprawdzie Sąd Rejonowy w uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że nie podzielił poglądu wyrażonego w powołanym wyżej orzeczeniu Sądu Okręgowego w Łodzi z 10.12.2010r. co do bezprawnego stosowania względem powoda środków poprawczych od(...) lecz okoliczność ta nie ma znaczenia w niniejszej sprawie, skoro przyczyną niezaliczenia powodowi okresu pobytu w zakładzie poprawczym był fakt, że faktyczne pozbawienie wolności powoda od (...). nie nastąpiło w sprawie, w której wydano wyrok skazujący.

Ubocznie tylko należy w tej sytuacji zauważyć, że Sąd Rejonowy pominął w swych rozważaniach nad interpretacją pojęcia „osadzenie nieletniego w zakładzie karnym” fakt, że powód przed (...) odbywał karę pozbawienia wolności i spełnienie przesłanek z art. 92 § 2 upn analizował jedynie pod kątem zastosowania w stosunku do powoda środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Należy wreszcie wskazać, że w orzeczeniach dotyczących zatwierdzenia przeniesienia powoda do zakładu poprawczego o wzmożonym nadzorze sądy nie zajmowały się kwestią istnienia podstaw do umorzenia postępowania poprawczego w związku z odbyciem przez powoda kary pozbawienia wolności, co wyraźnie podkreślono w postanowieniu Sądu Okręgowego w Poznaniu z 6.10.2010r.(k. 144-145).

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386§4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu, który w dalszym toku postępowania winien wziąć pod uwagę powyższe wskazania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zachodzi w sprawie przypadek nierozpoznania istoty sprawy przez błędne przyjęcie, że osadzenie powoda w zakładach poprawczych od (...) nie było bezprawne.

Opierając się na tym błędnym założeniu Sąd Okręgowy nie zbadał podstaw roszczenia powoda.

Rozpoznanie tego roszczenia przez Sąd Apelacyjny w praktyce pozbawiałoby strony jednej in stancji merytorycznej, a jest to najistotniejsza z punktu widzenia stron procesu konsekwencja przedmiotowego uchybienia procesowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2002 r., III CKN 948/00, OSNC 2003, nr 5, poz. 68).

Nadto Sąd Okręgowy bezpodstawnie pominął jako spóźnione część wniosków i twierdzeń faktycznych powoda zawartych w piśmie z (...) (...).

Przy orzekaniu o wysokości zadośćuczynienia Sąd Okręgowy nie powinien kierować się jedynie założeniami wypracowanymi w judykaturze na gruncie stosowania art. 552 kpk, choć niewątpliwie mogą być one w pewnym zakresie pomocne.

Zachodzi bowiem różnica między pozbawieniem wolności przez umieszczenie osoby w zakładzie karnym lub areszcie, a pobytem nieletniego w zakładzie poprawczym, który w założeniu ustawodawcy nie jest działaniem represyjnym, lecz wychowawczym.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie 108§2 k.p.c.

Mikołaj Tomaszewski Elżbieta Fijałkowska Jan Futro